

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ**

ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ

**Методичні рекомендації
до вивчення дисципліни обов'язкової компоненти
«Електронне урядування»
для здобувачів у галузі знань 28 «Публічне управління та
адміністрування»
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»**

Одеса - 2021

УДК: 004:681.518

Є27

*Друкується за рішенням вченої ради Університету Ушинського
(протокол № 5 від 25 листопада 2021 року)*

Укладач: Гапанович Я.В.

Рецензенти:

Семенченко А.І. - доктор наук з державного управління, кандидат технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, член Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації;

Пігарев Ю.Б. - кандидат фізико-математичних наук, доцент, завідувач кафедри електронного урядування та інформаційних систем ОРІДУ НАДУ при Президентіві України.

Розробник: Гапанович Я.В., к.н.держ.упр, старший викладач кафедри освітнього менеджменту та публічного управління (за сумісництвом), в.о. директора Комунального підприємства «Обласний інформаційно-аналітичний центр».

ОК 30. ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ: методичні рекомендації до вивчення дисципліни обов'язкової компоненти «Електронне урядування» для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» денної форми навчання / Уклад. Я.В. Гапанович Я.В. Одеса, 2021. 44 с.

Укладено відповідно до програми підготовки бакалаврів денної форми навчання. Видання містить тестові, контрольні-пошукові, проблемні завдання для індивідуальної пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти в аудиторний і неаудиторний час, запитання для самоконтролю, теми індивідуальних навчально-дослідних завдань, критерії оцінювання, а також довідковий матеріал.

Для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування денної форми навчання, викладачів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 004:681.518

ЗМІСТ

1. ПЕРЕДМОВА.....	4
2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
3. МЕТА ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОПАНУВАННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
4. РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ДИСЦИПЛІНИ (за формами навчання та видами занять).....	9
5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ.....	11
6. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	27
7. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	32
8. ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ	39
9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	40
10. ДОДАТКОВІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ.....	43

1..... ПЕ

РЕДМОВА

Пізнання закономірностей суспільства та тенденцій його розвитку дає підґрунтя для розробки нових соціальних технологій, що використовуються в політиці, економіці, соціальній сфері. Зокрема, важко переоцінити значення науки у забезпеченні публічного управління та адміністрування. Теоретичні розробки та науково-практичні рекомендації виступають основою вироблення й реалізації суспільно ефективних стратегій розвитку на державному, галузевому і територіальному рівнях, формування дієвих механізмів публічного управління та адміністрування і їх реалізації, прийняття важливих рішень в органах державної влади й органах місцевого самоврядування або у процесі навчання та удосконалення їх діяльності, що передбачають проведення досліджень і застосування інформаційно-комунікаційних технологій, впровадження інновацій і характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Враховуючи це, дисципліна "Електронне урядування" орієнтована на формування систематизованих знань про природу та теоретичні засади електронного урядування та вироблення умінь застосовувати технології е-урядування у практиці публічного управління та адміністрування, в тому числі при наданні державно-управлінських послуг.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, ОПП, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування	Статус дисципліни: Обов’язкова	
Модулів – 1	Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання - тези		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		8-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції	
		20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		40 год.	8 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		50 год.	94 год.
		Індивідуальні завдання:	
		10	10
		Вид контролю: Екзамен	

3.МЕ

ТА ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОПАНУВАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни «Електронне урядування»: сформувати у майбутніх менеджерів освіти візію щодо розвитку системи електронного урядування України, набуття знань, умінь і цінностей на основі діючих стандартів і норм її функціонування та опанування практичними навичками із впровадження інноваційних технологій, інструментів е-урядування та е-демократії у сфері публічного управління та адміністрування задля покращення рівня якості державних послуг громадянам і подальшого розвитку публічної служби.

Очікувані програмні результати навчання

ПРН 04. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

ПРН 05. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

ПРН 08. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

ПРН 09. Знати основи електронного урядування.

ПРН 10. Уміти користуватися системою електронного документообігу.

ПРН 12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.

ПРН 15. Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності.

ПРН 16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

Унаслідок досягнення результатів навчання здобувачі вищої освіти в контексті змісту навчальної дисципліни мають опанувати такі компетентності:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 08. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 09. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності:

СК02. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

СК04. Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.

СК05. Здатність використовувати систему електронного документообігу.

СК06. Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських

процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

СК 08. Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

СК 09. Здатність впроваджувати інноваційні технології.

До міждисциплінарних зв'язків, що сприятимуть опануванню дисципліни «Електронне урядування» віднесено дисципліни: «Сучасні інформаційні технології та мультимедіа», «Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні», «Децентралізація і регіональний розвиток», «Економіка», «Теорія та менеджмент організації», «Контролінг управлінської діяльності», «Статистика та статистичні методи досліджень»

З урахуванням змісту сучасної системи знань про розвиток інформаційного суспільства в Україні і запровадження технологій електронного урядування, демократії та економіки, а також особливостей організації освітнього процесу, дисципліна «Електронне урядування» складається із 3 (трьох) змістовних модулів:

Модуль 1 – КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ;

Модуль 2 – ЕЛЕКТРОННІ СИСТЕМИ АВТОМАТИЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ;

Модуль 3 – НАПРЯМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ.

Дисципліна розглядається як складова змісту навчальної підготовки бакалаврів публічного управління та адміністрування обов'язкової компоненти ОК 30 «Електронне урядування» і побудована на відповідних теоретичних, наукових засадах та практичній підготовці.

Зміст дисципліни є доступним для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» обов'язкової компоненти «Електронне урядування». Основним завданням викладача є формування у слухачів відповідної бази знань, надання їм практичної спрямованості та формування вміння використовувати їх у практичній діяльності державного службовця, посадової особи місцевого самоврядування у сфері державного управління та місцевого самоврядування та підчас виконання наукових досліджень.

Актуальність вивчення дисципліни «Електронне урядування» пояснюється тим, що сучасні тенденції розвитку публічного управління зорієнтовані на забезпечення якісних багатоканальних оперативних інформаційних обмінів у системі «влада – суспільство» та відповідають сучасним уявленням про необхідність участі громадян та бізнесу у здійсненні публічного управління на всіх його щаблях – від місцевого до загальнодержавного.

Враховуючи це, дисципліна "Електронне урядування" орієнтована на формування систематизованих знань про природу та теоретичні засади

електронного урядування та вироблення умінь застосовувати технології е-урядування у практиці публічного адміністрування, в тому числі при наданні державно-управлінських послуг.

Загальними завданнями оцінювання є: визначення рівня навчальних досягнень слухачів; стимулювання їх мотивації до здобуття знань; визначення рівня здібностей слухачів, їх потреби у додатковому навчанні; виставлення відповідної оцінки.

Постійне удосконалення чинної нормативно-правової бази та організаційної структури органів влади спонукає запроваджувати та використовувати у практиці публічного управління та адміністрування нові технологічні інструменти, спрямовані на поліпшення якості управління, інформаційних обмінів між органами влади і суспільством.

Дисципліна входить до циклу дисциплін, що формують загальні та спеціальні компетентності освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

ЗНАННЯ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ВОЛОДІТИ ВИПУСКНИК ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОПАНУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

У результаті вивчення дисципліни «Електронне урядування» слухачі повинні:

оволодіти знаннями щодо:

стандартів, принципів та норм діяльності із застосування технологій електронного урядування у сфері публічного управління та адміністрування;

сутності основних засад впровадження електронного урядування (теоретичних, адміністративно-правових, економічних, техніко-технологічних);

основ користування системою електронного документообігу;

алгоритмів організації заходів з модернізації, оптимізації та удосконалення адміністрування в органах публічної влади за рахунок впровадження системи електронного урядування.

УМІННЯ, ЯКІ ПОВИННІ НАБУТИ ВИПУСКНИКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОПАНУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

здобути вміння:

- застосовувати інструменти електронного урядування в публічному управлінні та адмініструванні для забезпечення реінжинірингу адміністративних процесів (електронна взаємодія, електронний документообіг, надання електронних послуг тощо);

- визначати, оцінювати пріоритетні напрями впровадження цифрових технологій у

сферах державного управління, місцевого самоврядування та освіти;

- застосовувати концепції та політики захисту інформації та інформаційної безпеки у сучасному інформаційному просторі;

застосовувати знання курсу у власній практичній діяльності.

4. РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ДИСЦИПЛІНИ за денною формою навчання та видами занять

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	індз	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Електронне врядування												
Змістовий модуль I. Концептуальні засади електронного урядування												
Тема 1. Концептуальні засади електронного урядування	7	2	2			3	7	1				6
Тема 2. Основні принципи та моделі електронного урядування	9	2	2			5	9	1	1			7
Тема 3. Архітектура та інформаційно-технологічна інфраструктура електронного урядування	11	2	4			5	11	1	1			9
Разом за змістовим модулем I	27	6	8			13	27	3	2			22
Змістовий модуль II. Електронні системи автоматизації управлінських процесів та інформаційно-комунікаційні технології												
Тема 4. Електронні системи автоматизації управлінських процесів і ІКТ	11	2	4			5	11	1	1			9
Тема 5 Електронний документообіг. Реінжиніринг адміністративних процесів в органах публічної влади	15	2	6			7	15		1			14

Тема 6. Електронні інформаційні ресурси органів публічної влади	11	2	4			5	11	1	1			9
Разом за змістовим модулем 2	37	6	14			17	37	2	3			32
Змістовий модуль III. Напрями впровадження електронного урядування												
Тема 7. Розвиток електронного урядування на місцевому та регіональному рівнях	13	2	6			5	13	1	1			11
Тема 8. Інформа-ційна та кібер-безпека	11	2	4			5	11	1	1			9
Тема 9. Публічна інформація та відкриті дані	11	2	4			5	11					11
Тема 10. Електронні послуги	11	2	4			5	11	1	1			9
Разом за змістовим модулем 3	46	8	18			20	46	3	3			40
ІНДЗ	10				10		10					10
Усього годин	120	20	40		10	50	120	8	8			104

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ

*«У травні на виборах в Естонії
майже половина виборців проголосувала онлайн,
але для цього потрібна розвинута інфраструктура.*

*Для успіху потрібними є 4 речі:
доступний інтернет, оцифровані реєстри,
надійна платформа обміну даними
і електронна ідентифікація»*

Марі Педак, старший експерт Академії
електронного урядування Естонії,
керівник проекту EGOV4UKRAINE
у Києві

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ І.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Тема 1. Концептуальні засади електронного урядування.

Структура теми.

Історія виникнення електронного урядування.

Концептуальні підходи до визначення електронного урядування.

Сутність, зміст і особливості електронного урядування (теоретичні, адміністративно-правові, економічні, техніко-технологічні).

Передумови впровадження електронного урядування.

Теорії: нового державного менеджменту; політичних мереж; сервісної держави; «належного урядування»; Відкритого уряду.

Стратегії розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.

Загальносвітові тенденції розвитку ІКТ як фактор впливу на електронне урядування: глобалізація, розвиток світового інформаційного суспільства.

Міжнародні та національні нормативні документи щодо ролі та місця держави у розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.

Поняття та зміст електронної демократії.

Цілі та основні напрями розвитку електронної демократії. Форми та інструменти електронної демократії.

Питання до самостійної роботи.

Теорія: нового державного менеджменту;

Теорія: політичних мереж;

Теорія: сервісної держави;

Теорія: «належного урядування»;

Теорія: Відкритого уряду.

Контрольні питання до теми.

1. Назвіть етапи розвитку е-урядування.

2. Які країни Європи та Світу запровадили системи електронного урядування країною?

3. Що таке електронне урядування?

4. У чому полягають мета, цілі та завдання е-урядування?

5. Що є головною складовою електронного урядування?

6. Що слід розуміти під терміном Електронна держава (е-держава)?

вирішенню яких проблем української держави сприятиме застосування інструментів електронного урядування?

7. Розв'язанню яких проблем у публічному управлінні регіону сприятиме впровадження системи електронного урядування?

8. Що таке «електронне правління»? Поясніть його зв'язок із поняттями «електронне урядування», «електронний уряд» та «електронна держава». Обґрунтуйте Вашу позицію.

9. Поясніть зв'язок між інформаційним суспільством та суспільством знань.

Список рекомендованих джерел.

Обов'язкові джерела.

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 1: Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії / А. І. Семенченко та ін. Київ : 2017. 70 с.

2. Електронне урядування: підручник / авт. кол.: А. І. Семенченко та ін. Київ : НАДУ, 2016. 128 с.

3. Семенченко А. І. Європейські механізми Зеленої та Білої книг в електронному урядуванні в Україні : навч.-метод. Матеріали. Київ : НАДУ, 2015. 40 с.

Додаткові джерела.

1. Семенченко А.І. Електронне урядування як ефективний засіб у боротьбі з проявами корупції: навч.-метод. матеріали / А.І. Семенченко, А.В. Журавльов. Київ : НАДУ, 2011. 72 с.
2. 100 міст – крок вперед. Моніторинг впровадження інструментів електронного урядування, як основи надання адміністративних послуг в електронному вигляді; за заг. ред. І.С. Кусп'як, А.О. Серенок. – Вінниця : ГО «Подільська агенція регіонального розвитку», 2014. 86 с.
3. Зелена книга державної політики у сфері електронного урядування / Кобець Р.В. Київ : Новий друк, 2015. 54 с.
4. Томкова Й. Аналітичні записки з ефективного е-урядування. Випуск №1: Законодавчі аспекти електронної демократії в Україні / Й. Томкова, О. Конашевич. Київ : 2016. 8 с. URL: <https://egap.in.ua/biblioteka/analitichni-zapysky-z-efetyvnoho-e-uriaduvannia-vypusk-1/>.
5. Публічне управління: термінол. слов. / уклад.: В. С. Куйбіда та ін. Київ: НАДУ, 2018. 224 с.

Тема 2. Основні принципи та моделі електронного урядування.

Структура теми.

Спільні риси побудови електронного урядування.

Основні складові е-уряду.

Основні принципи електронного урядування.

Сутність принципів: співробітництва та партнерства, прозорості та відкритості влади, конфіденційності та інформаційної безпеки, єдиних технічних стандартів і взаємної сумісності, орієнтованості на інтереси та потреби споживачів послуг, підконтрольності та підзвітності органів влади громадянам, суспільству та бізнесу, принцип першої особи.

Архітектура системи електронного урядування.

Основні моделі і підходи до впровадження електронного урядування в зарубіжних країнах.

Принципи побудови секторів (моделей) електронного урядування G2G (уряд уряду), G2B (уряд бізнесу), G2C (уряд громадянам), G2E (уряд службовцям).

Питання до самостійної роботи.

Основні моделі і підходи до впровадження електронного урядування в зарубіжних країнах.

Контрольні питання до теми.

1. У чому полягає сутність моделі раціональної бюрократії (традиційна модель) державного управління М.Вебера, У. Тейлора, В.Вільсона?
2. У чому полягає нове публічне управління – НПУ?
3. Назвіть базові принципи «менеджеризму» за моделлю «New Public Management»?
4. Чим обумовлюється функціонування моделі мережевого (демократичного) публічного управління?
5. Охарактеризуйте відомі вам моделі електронного урядування.
6. Назвіть основні принципи е-урядування.
7. Назвіть ознаки наявності «Належного урядування» країни.
8. Якими є основні складові е-уряду?
9. Охарактеризуйте сутність принципу прозорості та відкритості влади.
10. Розкрийте сутність принципу конфіденційності та інформаційної безпеки та наведіть приклади його впровадження на регіональному рівні.
11. Розкрийте зміст поняття «архітектура системи електронного урядування» та охарактеризуйте призначення складових архітектури.

Обов'язкові джерела.

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 1: Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії / А. І. Семенченко та ін. Київ : 2017. 70 с.
2. Навчальний посібник. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 8: ІТ-архітектура системи електронного урядування / Я.В. Гапанович, Ю.Б. Пігарєв, А.Г. Ложковський,]. Київ : 2017, 64с.

Додаткові джерела.

1. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р / Єдиний Веб-портал органів виконавчої влади. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80>.
2. Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.09.2018 № 617-р із змінами 2020р. / Єдиний Веб-портал органів виконавчої влади. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/617-2018-%D1%80>.

Тема 3. Основні принципи та моделі електронного урядування.

Структура теми.

Категорійно-понятійний апарат, основні підходи до формулювання базових понять. Концепція, архітектура та складові інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури електронного урядування в умовах децентралізації, деконцентрації та дерегуляції влади (інфраструктурний рівень, рівень сервісів та додатків, інформаційний рівень та рівень комунікацій).

Нормативно-правові засади створення інформаційно-технологічної інфраструктури електронного урядування.

Система інформаційно-аналітичного забезпечення (СІАЗ) органів публічного управління.

Геоінформаційні системи як інтеграційна складова побудови інтегрованих інформаційно-аналітичних систем (ІІАС).

Електронні освітні системи.

Технології електронного урядування.

Питання до самостійної роботи.

Архітектура побудови електронного урядування

Контрольні питання до теми.

1. Наведіть приклади світового досвіду із стандартизації архітектурних рішень.
2. Які питання висвітлюються у переліку міжнародних світових стандартів ІТ-архітектури?
3. Наведіть приклади еталонних рівнів архітектури електронного урядування.
4. Опишіть складові рівнів архітектури електронного урядування.
5. Які рівні архітектури можна виділити у системі е-урядування України?

Обов'язкові джерела.

1. Навчальний посібник. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб. : у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 8: ІТ-архітектура системи електронного урядування / Я.В. Гапанович, Ю.Б. Пігарєв, А.Г. Ложковський,]. Київ : 2017, 64с.
2. Клімушин П.С. Стратегії та механізми електронного урядування в інформаційному суспільстві : монографія. Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2016. 524 с.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II.

ЕЛЕКТРОННІ СИСТЕМИ АВТОМАТИЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Тема 4. Електронні системи автоматизації управлінських процесів і ІКТ.

Структура теми.

Сутність та поняття системи автоматизації управлінських процесів.

Вимоги державних стандартів.

Огляд автоматизованих систем та програмних продуктів автоматизації роботи працівників органів публічної влади.

Інтегровані автоматизовані системи управління процесами.

Застосування ERP і BI систем в управлінській практиці.

Інформаційно-комунікаційні технології в електронному урядуванні.

Питання до самостійної роботи.

Інтегровані автоматизовані системи управління процесами

Контрольні питання до теми.

1. У чому полягає сутність та поняття системи автоматизації управлінських процесів?
2. Як ви розумієте зміст терміну «автоматизовані системи державного управління»?
3. Викладіть основні вимоги державних стандартів до систем автоматизації процесів.
4. Що таке електронна взаємодія органів публічної влади?
5. Які головні проблеми щодо запровадження електронної взаємодії органів публічної влади існують в Україні?
6. Які заходи необхідні для розв'язання проблем створення СЕВ ОБВ?
7. Для чого призначені автоматизована система Servisdesk та CRM-системи?
8. Назвіть функції та можливості автоматизованої інтегрованої української системи «АСКОД».
9. Викладіть можливості сервісів Google та їх використання в органах державного управління та місцевого самоврядування.

10. Назвіть характеристики та викладіть можливості автоматизованих систем управління процесами (ERP-system).

Обов'язкові джерела.

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 14: Електронна взаємодія органів публічної влади / С. П. Кандзюба, О. М. Хошаба, Ю. Б. Пігарєв. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 60 с.

2. Деякі питання документування управлінської діяльності. Типова інструкція з документування управлінської діяльності в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 55 в редакції 2020р., документ №[1269](#) / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF#Text>.

Додаткові джерела

1. Функції та можливості системи АСКОД.

URL: http://infoplus.com.ua/Download/АСКОД_презентація_2021.pdf

2. ERP : для автоматизації бізнес-процесів : https://tqm.com.ua/likbez/bas/bas-erp-ukraine?gclid=Cj0KCQiAy4eNBhCaARIsAFDVtI2pRGb1vfmNlKSHSHtyxTTHmT9cvZwa0hXZhweJvG2EAgiVqNCRHbEaAvmFEALw_wcB .

Тема 5. Електронний документообіг. Реінжиніринг адміністративних процесів в органах публічної влади.

Структура теми.

Електронний документообіг.

Сутність електронних документів та електронного документообігу.

Поняття кваліфікованого електронного підпису.

Електронний документообіг як технологічна основа взаємодії органів влади, громадян та бізнесу в умовах електронного урядування.

Законодавче забезпечення впровадження електронного документообігу.

Документообіг офіційних документів.

Класифікація систем ЕД за принципами побудови та за призначенням.

Законодавство з питань ЕД.

Передумови та етапність впровадження систем електронного документообігу.

Проблеми впровадження систем електронного документообігу.

Класифікація ділових документів.

Електронний документ та його життєвий цикл. Зберігання електронних документів.

Питання до самостійної роботи.

Охарактеризуйте наявні проблеми впровадження та особливості використання систем електронного документообігу в Україні та регіоні.

Контрольні питання до теми.

1. У чому полягає сутність електронних документів та електронного документообігу?
2. Які функції є основними для СЕД?
3. Які сховища даних використовуються в СЕД?
4. В яких випадках електронний документ підлягає відхиленню?
5. Які передумови необхідно виконати для повноцінного впровадження електронного документообігу?
6. Які вам відомі функціональні можливості систем електронного документообігу органів публічної влади в Україні.
7. У чому функціональна відмінність систем електронного документообігу АСУД «ДОКПРОФ 3» та СЕД «АСКОД»?
8. У чому полягає зміст реінжинірингу адміністративних процесів в органах публічної влади?
9. Що таке кваліфікований електронний підпис і для чого він слугує в системах електронного документообігу?

Обов'язкові джерела.

1. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 трав. 2003 р. № 851-IV; із змінами – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> .
2. Деякі питання документування управлінської діяльності. Типова інструкція з документування управлінської діяльності в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 55 в редакції 2020р., документ №1269 / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF#Text/>.
3. Про затвердження порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання: наказ Міністерства юстиції України від 11.11.2014 №1886/5, Документ z1421-14 / Єдиний Веб-портал органів виконавчої влади. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1421-14#Text>.

4. Про затвердження Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях: наказ Міністерства юстиції України від 18 черв. 2015 р. № 1000/5 в редакції 2018р., документ №z0736-15. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15>

Додаткові джерела:

1/Функції та можливості системи АСКОД. URL: http://infoplus.com.ua/Download/АСКОД_презентація_2021.pdf

Тема 6. Електронні інформаційні ресурси органів публічної влади.

Структура теми.

Зміст та сутність поняття «електронні інформаційні ресурси».

Архітектура електронних інформаційних ресурсів органів публічної влади.

Державні електронні інформаційні ресурси.

Нормативно-правове забезпечення функціонування офіційних веб-порталів (веб-сайтів) органів виконавчої влади.

Електронні реєстри і бази даних органів публічної влади.

Національна шина реєстрів «Трембіта» - український X-Road.

Органи влади та соціальні мережі.

Питання до самостійної роботи.

Геоінформаційні системи як інтеграційна складова побудови інтегрованих інформаційно-аналітичних систем (ІАС)

Контрольні питання до теми.

1. Викладіть зміст та сутність поняття «електронні інформаційні ресурси».
2. Які законодавчі основи політики розвитку інформаційного суспільства України?
3. Охарактеризуйте архітектуру електронних інформаційних ресурсів органів публічної влади області та району.
4. Наведіть приклади державних та не державних електронних інформаційних ресурсів.
5. У чому полягають вимоги щодо забезпечення функціонування офіційних веб-сайтів (порталів) органів виконавчої влади?

Обов'язкові джерела.

1. Клімушин П.С. Стратегії та механізми електронного урядування в інформаційному суспільстві : монографія. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2016. 524 с.
2. Державне управління в умовах розвитку інформаційного суспільства: навч. посіб. / Н.В. Грицяк, Л.В. Литвинова. Київ : К.І.С., 2015. 108 с.

Додаткові джерела

1. Про затвердження загальних вимог до програмних продуктів, які закуповуються та створюються на замовлення державних органів : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.09.2009 № 869 із змінами 2016р., документ № 869-2009-п / Єдиний Веб-портал органів виконавчої влади. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/869-2009-%EF#Text> .
2. Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.09.2009 № 869 із змінами 2021р., документ № 869-2009-п / Єдиний Веб-портал органів виконавчої влади. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-%D0%BF>.
3. Вимоги щодо створення (модернізації) офіційних веб-сайтів (веб-порталів) органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 14.06.2019 № 493, документ № 493-2019-п / Єдиний Веб-портал органів виконавчої влади. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/493-2019-%D0%BF#Text> .

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III.

НАПРЯМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Тема 7. Розвиток електронного урядування на місцевому та регіональному рівнях.

Структура теми.

Передумови, основні етапи розвитку електронного урядування в Україні.
 Нормативно-правове забезпечення електронного урядування.
 Інституції в електронному урядуванні.
 Центральні органи виконавчої влади в електронному урядуванні.
 Структурні та функціональні особливості органів державної влади місцевого рівня в умовах електронного урядування.
 Державні установи електронного урядування.
 Взаємодія державних органів з бізнес-структурами. Поняття «розумне місто»,

«електронне місто», «електронний регіон», «електронний університет».

Галузеве електронне урядування: е-освіта, е-наука, е-бізнес, е-сільське господарство.

Проблеми та тенденції впровадження електронного урядування, фактори впливу на розвиток в Україні.

Ризики підчас впровадження електронного урядування.

Пілотний проект як інструмент зменшення рівня ризику. Досвід впровадження пілотного проекту е-урядування в Україні.

Розвиток електронного урядування на регіональному та місцевому рівнях.

Електронні міста: поняття, сутність, актуальність розвитку.

Нормативно-правове забезпечення розвитку електронного урядування на місцевому рівні в Україні.

Аналіз кращих зарубіжних практик впровадження електронного урядування на місцевому рівні та можливість їх застосування в Україні

Питання до самостійної роботи.

Особливості модернізації, оптимізації та удосконалення системи електронного урядування на регіональному рівні

Контрольні питання до теми.

1. Охарактеризуйте сучасні тенденції розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.
2. Які ви знаєте хмарні технології як підґрунтя розвитку ІТ-архітектури системи електронного урядування.
3. Роль, місце і можливості технологій Інтернет речей і «розумних технологій» у процесі публічного адміністрування.
4. Надайте інформацію щодо Громадських проектів мобілізації людських ресурсів за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.
5. Які сучасні ІТ-технології та системи потребують впровадження в архітектурі е-урядування області (району, територіальної громади) для забезпечення їх розвитку?

Обов'язкові джерела.

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 15: Технології розвитку

електронного урядування та електронної демократії / [Ю. Б. Пігарєв та ін. Київ, 2017. 52с.

2. Цифрова адженда України-2020 («Цифровий порядок денний»-2020). Першочергові сфери, ініціативи, проекти «цифровізації» України до 2020 року. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>.

3. Про схвалення концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 р. № 1556-р / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#n8>.

Тема 8. Інформаційна та кібербезпека.

Структура теми.

Інформаційна безпека в органах публічного управління.

Концептуальні засади захисту інформації.

Стандарти, нормативно-правові засади інформаційної та кібербезпеки.

Рівні протидії загрозам інформаційній безпеці в сфері електронного урядування.

Кібербезпека.

Категорійно-понятійний апарат, основні підходи до формулювання базових понять: автентифікація; блокування сертифіката відкритого ключа; відкритий ключ; довірчий список; електронна довірча послуга; електронна послуга; електронна ідентифікація; електронна печатка; електронний підпис; засіб електронної ідентифікації; засіб кваліфікованого електронного підпису чи печатки; ідентифікаційні дані особи; ідентифікація особи; кваліфікований електронний підпис.

Способи ідентифікації особи у кібернетичному просторі.

Кваліфікований електронний підпис (електронна печатка)

Питання до самостійної роботи.

Електронна ідентифікація та аутентифікація осіб – як компоненти захисту інформації

Контрольні питання до теми.

1. Які властивості має інформація? Наведіть приклади.

2. Які властивості має інформація з позиції інформаційної безпеки? Наведіть приклади.

3. Наведіть основні визначення та поняття інформаційної безпеки.

4. Як визначається інформаційна безпека у контексті національної безпеки держави, організації та особистості.
5. Для чого необхідні комплексна система захисту інформації (КСЗІ) та система управління інформації (КУІ)?
6. Які державні органи та органи (підрозділи) в системі е-урядування забезпечують інформаційну безпеку в Україні та на місцевому рівні?
7. Яке значення мають терміни «захист інформації» та «кібербезпека»?
8. Які існують завдання у сфері захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах?

Що визначає Концепція технічного захисту інформації та державні стандарти України з питань захисту інформації?

Обов'язкові джерела.

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 13: Захист інформації в системах електронного урядування / О.М. Хошаба. Київ : 2017. 72 с.
4. Про затвердження Концепції технічного захисту інформації в Україні: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.1997 р. № 1126 в редакції 2011р., документ № 938-2011-п, із змінами / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-97-%D0%BF#Text>.
2. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 р. № 80/94-вр, із змінами 2020р., документ № 681-IX/ Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>.
3. Кукарін О. Б. Електронний документообіг та захист інформації : навч. посіб. / О. Б. Кукарін; та ін. Київ, НАДУ, 2015. 84 с.
4. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI в редакції 2021р. документ 2297-VI / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2297-17/paran193#n193>.

Тема 9. Публічна інформація та відкриті дані.

Структура теми.

Доступ до інформації.

Правове забезпечення доступу до публічної інформації в Україні.

Програмні засоби та сервіси доступу до публічної інформації.

Нормативно-правові засади функціонування відкритих даних.

Інфраструктура складових архітектури сфери публічної інформації та відкритих даних.

Правовий та організаційний рівні сфери відкритих та великих даних: український досвід.

Використання, вплив відкритих даних на економічний потенціал.

Інструменти візуалізації відкритих даних

Питання до самостійної роботи.

1. Формати відкритих даних. Публічна інформація.

Контрольні питання до теми.

1. Яким є світовий досвід використання відкритих даних?
2. Які ви знаєте українські проекти використання відкритих даних?
3. Які ознаки виокремлюють публічну інформацію з-поміж інших видів інформації?
4. Яка відмінність між поняттями «публічна інформація» та «інформація державних органів та органів місцевого і регіонального самоврядування»?
5. Які ви та знаєте формати даних?
6. Що таке «набори даних»?
7. Яке призначення публічної інформації у формі відкритих даних?
8. На яких принципах побудована робота з публічною інформацією у державах Європи?
9. Якими є сучасні тенденції у забезпеченні доступу громадян до публічної інформації за кордоном?
10. У який спосіб може оприлюднюватися публічна інформація?
11. Хто і в який спосіб має забезпечувати доступ до публічної інформації суб'єктів владних повноважень?
12. Хто є адміністратором відкритих даних органу публічної влади?
13. Надайте характеристику поняттю інфраструктура.
14. Наведіть, будь ласка, що може бути віднесено до складових інфраструктури правового рівня архітектури сфери відкритих даних на прикладі Вашої організації або установи.
15. Складові інфраструктури нормативного рівня архітектури сфери відкритих даних в Україні.
16. Основні новели Міжнародної хартії відкритих даних G8.
17. Надайте характеристику принципам відкритих даних згідно Міжнародної хартії відкритих даних.

Обов'язкові джерела.

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 11: Доступ до публічної інформації / Ю.Б. Пігарєв, В.М. та ін. Київ : 2017. 60 с.
2. Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 835 в редакції від 24.07.21 документ 393-2021-п / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835-2015-%D0%BF#Text>.
3. Порядок щорічної оцінки стану оприлюднення та оновлення відкритих даних розпорядниками інформації на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019р. № 409, документ №409-2019-п / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/409-2019-%D0%BF#Text>.

Тема 10. Електронні послуги.Структура теми.

Понятійно-категоріальний апарат, основні підходи до формулювання базових понять, визначення дефініцій: адміністративний акт; адміністративна послуга; адміністративний орган; запит про надання адміністративної послуги; «Єдине вікно»; муніципальні послуги; одержувач адміністративної послуги; публічні послуги; реєстр адміністративних послуг; собівартість адміністративної послуги; стандарт адміністративної послуги; суб'єкти надання адміністративних послуг.

Нормативно-правова база з надання електронних адміністративних послуг.

Основні ознаки електронних адміністративних послуг, принципи надання та види електронних адміністративних послуг.

Державний класифікації послуг.

Розроблення та реалізація електронних послуг і регламентів у контексті електронного урядування.

Стандартизація форматів опису адміністративних послуг та процесів.

Елементарні та композитні адміністративні послуги.

Послуги для бізнесу.

Послуги для громадян.

Послуги органам влади.

Досвід провідних країн світу з впровадження електронних адміністративних послуг (електронна Естонія, система X-Road).

Критерії оцінювання якості та стандартів надання адміністративних послуг в

Україні та в країнах Європейського Союзу.

Основні напрями з розвитку процесу надання електронних адміністративних послуг в Україні.

Принципи роботи і функціональна структура порталів публічних послуг.

Інтерактивні послуги: загальні поняття, значимість і необхідність впровадження.

Проблеми надання адміністративних послуг в Україні та регіоні та шляхи їх подолання.

Питання до самостійної роботи.

Основні ознаки електронних адміністративних послуг, принципи надання та види електронних адміністративних послуг.

Контрольні питання до теми.

1. У чому полягає сутність адміністративних та інших послуг.
 2. Що таке «адміністративні послуги», «публічні послуги», «державні послуги», «муніципальні послуги»?
 3. Що таке «неадміністративні послуги», «муніципальні послуги»?
 4. Які є критерії класифікації адміністративних послуг?
 5. Які ключові ознаки адміністративної послуги?
 6. Які адміністративні послуги належать до базових?
 7. Що таке інтегрований офіс надання адміністративних послуг?
 8. Які є основні рекомендації для інтегрованих офісів надання адміністративних послуг?
 9. Чи тотожними є поняття державних та адміністративних послуг?
 10. Що таке ЦНАП та у якому органі публічного управління він знаходиться?
- Функції, завдання та повноваження ЦНАПу.

Обов'язкові джерела.

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 10: Електронні послуги / Р.М. Матвійчук, С.П. Кандзюба. Київ : 2017. 60 с.
2. Про особливості надання публічних (електронних послуг). Закон України від 15.07.2021р. № 1689-IX набирає чинності 07.11.2021 / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20?fbclid=IwAR1Mx2IkIhN2_distbmOqVdXWK_Q8mszHFACEEW7CotK6hLex-Ghl6lB1eM#Text .

3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97 із змінами. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

Додаткові джерела:

1. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text> .

6. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Семінар «Концептуальні засади впровадження інструментів електронного урядування та електронної демократії в Україні»

Питання до обговорення

1. У чому полягає сутність та зміст поняття «електронне урядування», «електронна демократія»?
2. Які є особливості електронного урядування і електронної демократії?
3. Зазначте перелік основних нормативно-правових актів України щодо впровадження електронного урядування і електронної демократії?
4. У чому полягає зміст діючих нормативно-правових актів України – як стандартів електронного урядування і електронної демократії?
5. Зробіть огляд вимог законодавства, постанов Кабінету Міністрів України та Центрального органу виконавчої влади у сфері електронного урядування.
6. Які, на вашу думку, адміністративно-правові документи щодо впровадження електронного урядування, повинні розроблятися органами публічної влади місцевого рівня?
7. Яке значення і сенс мають правові акти органу управління вищого рівня для організації/установи у процесі впровадження інструментів електронного урядування, електронної демократії ?
8. Які напрями розвитку нормативно-правових актів у сфері електронного урядування ви можете схарактеризувати? 1
9. План реалізації – що це за документ?

Рекомендована література

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг.

ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 1: Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії / А. І. Семенченко та ін. Київ : 2017. 70 с.

2. Електронне урядування: підручник / авт. кол.: А. І. Семенченко та ін. Київ : НАДУ, 2016. 128 с.

3. Семенченко А. І. Європейські механізми Зеленої та Білої книг в електронному урядуванні в Україні : навч.-метод. Матеріали. Київ : НАДУ, 2015. 40 с.

Практичне заняття № 2

Круглий стіл: «Інфраструктура, технології та системи автоматизації процесів регіональної системи електронного урядування»

Питання до обговорення

1. Які ІКТ застосовуються в діяльності органів публічної влади?
2. Які системи автоматизації застосовуються в управлінських процесах ПА?

Рекомендована література

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 1: Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії / А. І. Семенченко та ін. Київ : 2017. 70 с.

2. Навчальний посібник. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 8: ІТ-архітектура системи електронного урядування / Я.В. Гапанович, Ю.Б. Пігарєв, А.Г. Ложковський,. Київ : 2017, 64с.

Практичне заняття № 3

Рольова гра: Організація електронного документообігу в установі, розробка зведеної електронної номенклатури справ організації. «Системи електронного документообігу АСКОД та АСУД Докпроф 3»

Питання до обговорення

1. Назвіть складові процесу організації е-документообігу в установі.
2. Перерахуйте основні організаційні документи щодо впровадження (модернізації) СЕД.
3. Опишіть основні форми первинних технічних документів із впровадження СЕД. Практичне ознайомлення з електронним середовищем СЕД «Аскод» і АСУД «Докпроф 3».

Рекомендована література

1. Навчальний посібник. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 8: ІТ-архітектура системи електронного урядування / Я.В. Гапанович, Ю.Б. Пігарев, А.Г. Ложковський,]. Київ : 2017, 64с.
2. Клімушин П.С. Стратегії та механізми електронного урядування в інформаційному суспільстві : монографія. Харків : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2016. 524 с.

Практичне заняття № 4

Круглий стіл «Електронні інформаційні ресурси у публічному адмініструванні»

Питання до обговорення

1. Зробіть огляд нормативно-правових актів щодо функціонування електронних інформаційних ресурсів.
2. Наведіть приклади та надайте змістову характеристику електронних інформаційних ресурсів, що застосовуються у публічному управлінні.
3. Який порядок наповнення інформацією офіційного веб-сайту?

Рекомендована література

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 14: Електронна взаємодія органів публічної влади / С. П. Кандзюба, О. М. Хошаба, Ю. Б. Пігарев. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 60 с.
2. Деякі питання документування управлінської діяльності. Типова інструкція з документування управлінської діяльності в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 55 в редакції 2020р., документ №[1269](#) / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF#Text>.

Практичне заняття № 5

Круглий стіл «Захист інформації та кібербезпека»

Питання до обговорення

1. У чому сутність та завдання захисту інформації та кібербезпеки? Нормативні джерела.
2. Чим характеризується стан кібернетичної безпеки?

3. Які ви знаєте рівні та інструменти протидії загрозам?
4. Назвіть засоби захисту персональних даних

Рекомендована література

1. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 трав. 2003 р. № 851-IV; із змінами – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>.
2. Деякі питання документування управлінської діяльності. Типова інструкція з документування управлінської діяльності в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 55 в редакції 2020р., документ №1269 / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF#Text/>.
3. Про затвердження порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання: наказ Міністерства юстиції України від 11.11.2014 №1886/5, Документ z1421-14 / Єдиний Веб-портал органів виконавчої влади. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1421-14#Text>.
4. Про затвердження Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях: наказ Міністерства юстиції України від 18 черв. 2015 р. № 1000/5 в редакції 2018р., документ №z0736-15. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15>

Практичне заняття № 6

*Круглий стіл «Електронні реєстри і бази даних органів публічної влади.
Обробка публічної інформації та відкритих даних»*

Питання до обговорення

1. Для чого існує Єдиний портал відкритих даних data.gov.ua ?
 2. У чому полягає зміст Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних?
 2. Що ви знаєте про застосунок «Дія. Відкриті дані»?
 3. Для чого потрібні органам публічної влади бази даних та електронні реєстри?
- Додаткові питання: Як відкриті даних сприяють економічному зростанню?
Як Україна може максимізувати економічні переваги відкритих даних?
В чому полягає економічний потенціал відкритих даних?
Які відкриті та великі дані можуть посилити зростання української економіки?

Рекомендована література

1. Клімушин П.С. Стратегії та механізми електронного урядування в інформаційному суспільстві : монографія. Харків : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2016. 524 с.
2. Державне управління в умовах розвитку інформаційного суспільства: навч. посіб. / Н.В. Грицяк, Л.В. Литвинова. Київ : К.І.С., 2015. 108 с.

Додаткові джерела

3. Про затвердження загальних вимог до програмних продуктів, які закуповуються та створюються на замовлення державних органів : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.09.2009 № 869 із змінами 2016р., документ № 869-2009-п / Єдиний Веб-портал органів виконавчої влади. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/869-2009-%EF#Text> .
4. Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.09.2009 № 869 із змінами 2021р., документ № 869-2009-п / Єдиний Веб-портал органів виконавчої влади. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-%D0%BF>.
5. Вимоги щодо створення (модернізації) офіційних веб-сайтів (веб-порталів) органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 14.06.2019 № 493, документ № 493-2019-п / Єдиний Веб-портал органів виконавчої влади. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/493-2019-%D0%BF#Text> .

Практичне заняття № 7

Майстер клас «Алгоритми впровадження систем е-урядування в діяльність обласної державної адміністрації. Проблемні питання»

Питання до обговорення

1. У чому, на ваш погляд, основні складові успіху у процесі впровадження систем е-урядування в діяльність органів публічної влади?
2. Досвід впровадження системи автоматизації роботи ЦНАПів області та систем е-документообігу в обласній раді та обласній державній адміністрації.

Рекомендована література

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 15: Технології розвитку

електронного урядування та електронної демократії / [Ю. Б. Пігарєв та ін. Київ, 2017. 52с.

2. Цифрова адженда України-2020 («Цифровий порядок денний»-2020). Першочергові сфери, ініціативи, проекти «цифровізації» України до 2020 року. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>.

3. Про схвалення концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 р. № 1556-р / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#n8>.

Практичне заняття № 8

Семінар «Особливості надання електронних адміністративних послуг органами публічної влади»

Питання до обговорення

1. Реалізація вимог ЗУ «Про електронні довірчі послуги» органами публічної влади.
2. Розгляд механізмів реалізації ЗУ «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг».
3. Знайомство з Гідом державних послуг <https://guide.diia.gov.ua/> .
4. Питання Єдиного державного вебпорталу електронних послуг та Реєстру адміністративних послуг, ПКМУ 1137 2019р.
5. Які можливі проблеми з надання е-послуг громадянам потребують вирішення на місцевому рівні?

Рекомендована література

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 13: Захист інформації в системах електронного урядування / О.М. Хошаба. Київ : 2017. 72 с.
2. Про затвердження Концепції технічного захисту інформації в Україні: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.1997 р. № 1126 в редакції 2011р., документ № 938-2011-п, із змінами / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-97-%D0%BF#Text>.
3. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 р. № 80/94-вр, із змінами 2020р., документ № 681-IX/ Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>.
4. Кукарін О. Б. Електронний документообіг та захист інформації : навч. посіб. / О. Б. Кукарін; та ін. Київ, НАДУ, 2015. 84 с.

5. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI в редакції 2021р. документ 2297-VI / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2297-17/paran193#n193>.

7 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

СРС №1

Концептуальні засади електронного урядування Питання для самостійного опрацювання

1. Теорія нового державного менеджменту.
2. Теорія політичних мереж.
3. Теорія сервісної держави.
4. Теорія належного урядування.
5. Теорія відкритого уряду.

Рекомендована література

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 1: Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії / А. І. Семенченко та ін. Київ : 2017. 70 с.
2. Електронне урядування: підручник / авт. кол.: А. І. Семенченко та ін. Київ : НАДУ, 2016. 128 с.
3. Семенченко А. І. Європейські механізми Зеленої та Білої книг в електронному урядуванні в Україні : навч.-метод. Матеріали. Київ : НАДУ, 2015. 40 с.
4. Семенченко А.І. Електронне урядування як ефективний засіб у боротьбі з проявами корупції: навч.-метод. матеріали / А.І. Семенченко, А.В. Журавльов. Київ : НАДУ, 2011. 72 с.
5. 100 міст – крок вперед. Моніторинг впровадження інструментів електронного урядування, як основи надання адміністративних послуг в електронному вигляді; за. заг. ред. І.С. Куспляк, А.О. Серенок. – Вінниця : ГО «Подільська агенція регіонального розвитку», 2014. 86 с.
6. Зелена книга державної політики у сфері електронного урядування / Кобець Р.В. Київ : Новий друк, 2015. 54 с.
7. Томкова Й. Аналітичні записки з ефективного е-урядування. Випуск №1: Законодавчі аспекти електронної демократії в Україні / Й. Томкова, О. Конашевич. Київ : 2016. 8 с. URL: <https://egap.in.ua/biblioteka/analitichni-zapysky-z-efetyvnoho-e-uriaduvannia-vypusk-1/>.
8. Публічне управління: термінол. слов. / уклад.: В. С. Куйбіда та ін. Київ: НАДУ, 2018. 224 с.

СРС №2

Основні принципи та моделі електронного урядування

Питання для самостійного опрацювання

Основні моделі і підходи до впровадження електронного урядування в зарубіжних країнах.

Рекомендована література

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 1: Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії / А. І. Семенченко та ін. Київ : 2017. 70 с.
2. Навчальний посібник. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 8: ІТ-архітектура системи електронного урядування / Я.В. Гапанович, Ю.Б. Пігарєв, А.Г. Ложковський,. Київ : 2017, 64с.
3. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р / Єдиний Веб-портал органів виконавчої влади. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80>.
4. Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.09.2018 № 617-р із змінами 2020р. / Єдиний Веб-портал органів виконавчої влади. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/617-2018-%D1%80>.

СРС №3

Архітектура та інформаційно-технологічна інфраструктура електронного урядування

Питання для самостійного опрацювання

Архітектура побудови електронного урядування.

Рекомендована література

1. Навчальний посібник. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 8: ІТ-архітектура системи електронного урядування / Я.В. Гапанович, Ю.Б. Пігарєв, А.Г. Ложковський,]. Київ : 2017, 64с.
2. Клімушин П.С. Стратегії та механізми електронного урядування в інформаційному суспільстві : монографія. Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр»,

2016. 524 с.

СРС №4

Електронні системи автоматизації управлінських процесів і ІКТ

Питання для самостійного опрацювання

Інтегровані автоматизовані системи управління процесами.

Рекомендована література

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 14: Електронна взаємодія органів публічної влади / С. П. Кандзюба, О. М. Хошаба, Ю. Б. Пігарєв. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 60 с.
2. Деякі питання документування управлінської діяльності. Типова інструкція з документування управлінської діяльності в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 55 в редакції 2020р., документ №[1269](#) / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF#Text>.
3. Функції та можливості системи АСКОД.
URL: http://infoplus.com.ua/Download/АСКОД_презентація_2021.pdf
4. ERP : для автоматизації бізнес-процесів : https://tqm.com.ua/likbez/bas/bas-erp-ukraine?gclid=Cj0KCQiAy4eNBhCaARIsAFDVtI2pRGb1vfmNlKSHSHtyxTTHmT9cvZwa0hXZhweJvG2EAgiVqNCRHbEaAvmFEALw_wcB .

СРС №5

Електронний документообіг. Реінжиніринг адміністративних процесів в органах публічної влади

Питання для самостійного опрацювання

Проблеми впровадження та особливості використання систем електронного документообігу

Рекомендована література

1. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 трав. 2003 р. № 851-IV; із змінами – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> .

2. Деякі питання документування управлінської діяльності. Типова інструкція з документування управлінської діяльності в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 55 в редакції 2020р., документ №1269 / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF#Text/>.
3. Про затвердження порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання: наказ Міністерства юстиції України від 11.11.2014 №1886/5, Документ z1421-14 / Єдиний Веб-портал органів виконавчої влади. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1421-14#Text>.
4. Про затвердження Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях: наказ Міністерства юстиції України від 18 черв. 2015 р. № 1000/5 в редакції 2018р., документ №z0736-15. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15>
5. Функції та можливості системи АСКОД. URL: http://infoplus.com.ua/Download/АСКОД_презентація_2021.pdf.

СРС №6

Електронні інформаційні ресурси органів публічної влади

Питання для самостійного опрацювання

Геоінформаційні системи як інтеграційна складова побудови інтегрованих інформаційно-аналітичних систем

Рекомендована література

1. Клімушин П.С. Стратегії та механізми електронного урядування в інформаційному суспільстві : монографія. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2016. 524 с.
2. Державне управління в умовах розвитку інформаційного суспільства: навч. посіб. / Н.В. Грицяк, Л.В. Литвинова. Київ : К.І.С., 2015. 108 с.
Додаткові джерела
3. Про затвердження загальних вимог до програмних продуктів, які закуповуються та створюються на замовлення державних органів : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.09.2009 № 869 із змінами 2016р., документ № 869-2009-п / Єдиний Веб-портал органів виконавчої влади. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/869-2009-%EF#Text> .

4. Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.09.2009 № 869 із змінами 2021р., документ № 869-2009-п / Єдиний Веб-портал органів виконавчої влади. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-%D0%BF>.

5. Вимоги щодо створення (модернізації) офіційних веб-сайтів (веб-порталів) органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 14.06.2019 № 493, документ № 493-2019-п / Єдиний Веб-портал органів виконавчої влади. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/493-2019-%D0%BF#Text> .

СРС №7

Розвиток електронного урядування на місцевому та регіональному рівнях

Питання для самостійного опрацювання

Особливості модернізації, оптимізації та удосконалення системи електронного урядування на регіональному рівні.

Рекомендована література

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 15: Технології розвитку електронного урядування та електронної демократії / [Ю. Б. Пігарєв та ін. Київ, 2017. 52с.

2. Цифрова адженда України-2020 («Цифровий порядок денний»-2020). Першочергові сфери, ініціативи, проекти «цифровізації» України до 2020 року. URL: <https://ucci.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>.

3. Про схвалення концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 р. № 1556-р / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#n8>.

СРС №8

Інформаційна та кібербезпека

Питання для самостійного опрацювання

Електронна ідентифікація та аутентифікація осіб – як компоненти захисту інформації.

Рекомендована література

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 13: Захист інформації в системах електронного урядування / О.М. Хошаба. Київ : 2017. 72 с.

2. Про затвердження Концепції технічного захисту інформації в Україні: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.1997 р. № 1126 в редакції 2011р., документ № 938-2011-п, із змінами / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-97-%D0%BF#Text>.
3. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 р. № 80/94-вр, із змінами 2020р., документ № 681-IX/ Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>.
4. Кукарін О. Б. Електронний документообіг та захист інформації : навч. посіб. / О. Б. Кукарін; та ін. Київ, НАДУ, 2015. 84 с.
5. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI в редакції 2021р. документ 2297-VI / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2297-17/paran193#n193>.

СРС №9

Публічна інформація та відкриті дані Питання для самостійного опрацювання

Формати відкритих даних. Публічна інформація.

Рекомендована література

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 11: Доступ до публічної інформації / Ю.Б. Пігарєв, В.М. та ін. Київ : 2017. 60 с.
2. Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 835 в редакції від 24.07.21 документ 393-2021-п / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835-2015-%D0%BF#Text>.
3. Порядок щорічної оцінки стану оприлюднення та оновлення відкритих даних розпорядниками інформації на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019р. № 409, документ №409-2019-п / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/409-2019-%D0%BF#Text>.

СРС №10

Електронні послуги

Питання для самостійного опрацювання

Основні ознаки електронних адміністративних послуг, принципи надання та види

електронних адміністративних послуг.

Рекомендована література

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 10: Електронні послуги / Р.М. Матвійчук, С.П. Кандзюба. Київ : 2017. 60 с.
2. Про особливості надання публічних (електронних послуг). Закон України від 15.07.2021р. № 1689-IX набирає чинності 07.11.2021 / Офіційний Веб-портал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20?fbclid=IwAR1Mx2IkIhN2_distbmOqVdXWK_Q8mszHFACEEW7CotK6hLex-Ghl6lB1eM#Text.
3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97 із змінами. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>.

8. ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ (ІНДЗ)

Необхідно підготувати тези навчальної доповіді на електронному і паперовому носіях, виступити на семінарському занятті (протягом семестру).

ПРИБЛИЗНА ТЕМАТИКА ТЕЗ ДОПОВІДІ

№ з/п	Тематика	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Актуальність електронного урядування як наукової дисципліни		
2	Порівняльна характеристика систем електронного урядування України та Естонії та особливості їх функціонування		
3	Класифікація та зміст стандартів, норм і правил електронного урядування		
4	Класифікація і порівняльна характеристика систем електронного документообігу органів публічної влади місцевого рівня		
5	Методика моніторингу, оцінювання та прогнозування		

	розвитку системи електронного урядування регіону		
6	Ризики підчас впровадження електронного урядування та інструменти щодо їх усунення		
7	Аналіз кращих зарубіжних практик впровадження електронного урядування на місцевому рівні та можливість їх застосування в Україні		
8	Порівняльний аналіз інтегрованих автоматизованих систем управління процесами органів публічної влади та місцевого самоврядування		
9	Аналітична доповідь «Галузеве електронне урядування: е-уряд, е-освіта, е-наука, е-бізнес»		
10	Порівняльна характеристика електронних послуг України та країн Сіту, алгоритми модернізації е-послуг		
	Разом	10	10

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЕКЗАМЕН)

Для навчальної дисципліни «Електронне урядування» навчальним планом передбачено підсумковий контроль у формі екзамену. Кількість балів здобувач отримує за оцінкою кожного з трьох питань білету усного екзамену:

Бали	Критерії
0 балів	Відповіді на запитання відсутні.
1–5 балів	Відповіді на запитання неповні, невпевнені. Відсутні приклади практичного використання.
6–10 балів	Здобувач вищої освіти не вміє логічно думати, робити власні висновки. Відповіді на запитання формальні, книжкові. Не наведено прикладів практичного використання в освітньому процесі, діяльності органів влади.
11–15 балів	Відповіді на запитання загалом правильні, проте наявні помилки у визначеннях. Здобувач вищої освіти намагається робити власні висновки, наводить приклади практичного використання в освітньому процесі.
16–20 балів	Здобувач вищої освіти вміє розмірковувати, робити власні висновки. Відповіді на запитання повні, обґрунтовані, логічно побудовані, з прикладами практичного використання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ВСІМА ВИДАМИ КОНТРОЛЮ

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90-100 A)	Здобувачем досягнуто запланований освітній результат, демонструє знання та вміння навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни. Знає стандарти, принципи та норми діяльності із застосування технологій електронного урядування у сфері публічного управління та адміністрування; реалізує теоретичні положення навчальної дисципліни виконуючи практичні завдання у сфері електронного урядування. При виконанні практичних завдань проявляє вміння застосовувати інструменти електронного урядування в публічному управлінні та адмініструванні. Оцінка нижче 100 балів обґрунтовується недостатнім розкриттям теоретичних питань навчальної дисципліни, або тим, що студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи виконанні складних практичних завдань.
Добре (82-89 B)	Здобувач демонструє знання, володіння матеріалом в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни, робить на їхній основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення основних засад впровадження електронного урядування при вирішенні практичних задач з питань електронного урядування, але припускається несуттєвих помилок. При виконанні практичних завдань, здобувач самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною.
Добре (74-81 C)	Здобувач на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, знає основні теоретичні положення, що відповідають програмі навчальної дисципліни, аналізує можливі алгоритми із організації заходів з реінжинірингу адміністративних процесів в органах публічної влади та вирішує їх, але припускається помилок які усуває за підтримки з боку викладача або однокурсників. Пояснює основні положення, дає правильні відповіді щодо механізмів впровадження електронного урядування при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях не є системними, впевнено працює за алгоритмом.
Задовільно (64-73 D)	Здобувач розуміє основні положення навчальної дисципліни, котрі є визначальними і орієнтується у напрямі вирішення практичних завдань. Здобувач розуміє практичні завдання, має пропозиції щодо напрямку їх вирішення. Самостійно вирішує завдання за зразком, допускає значну кількість неточностей, помилок, котрі усуває під керівництвом викладача, підтримки з боку однокурсників. Розуміє основні правила, стандарти, принципи та норми діяльності органів публічної влади із

	застосування технологій електронного урядування.
Задовільно (60-63 E)	Здобувач поверхнево опанував навчальний зміст, передбачений програмою навчальної дисципліни, володіє основними положеннями на мінімально допустимому рівні. Знання щодо сутності, змісту і механізмів впровадження електронного урядування несистемні, фрагментарні. Виконання практичних завдань, формалізоване: є відповідність алгоритму, виконує практичні завдання за підтримки з боку викладача зі значними труднощами; демонструє нестійкі навички міжособистісної взаємодії, але відсутнє глибоке розуміння логіки психічних процесів в організації та управлінні.
Незадовільно (35-59 FX)	Здобувач має фрагментарні знання, опанувавши менше половини обсягу навчального змісту, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Відсутнє цілісне усвідомлення навчального матеріалу. Здобувач працює пасивно, практичні завдання виконує переважно з помилками, виправляє помилки лише при виконанні нескладних практичних завдань. Здобувач допускається до повторного складання іспиту.
Незадовільно (0-34 F)	Здобувач не виконує вимоги програми навчальної дисципліни: не сформовані знання, уміння та навички. Здобувач не допускається до іспиту та проходить повторне вивчення дисципліни.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЕКЗМЕН)

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота, ІНДЗ)			ІНДЗ	екзамен	Сума
Теми	Бали	Разом	0–10	0–20	0–100
Тема 1	0–7	0–70			
Тема 2	0–7				
Тема 3	0–7				
Тема 4	0–7				
Тема 5	0–7				
Тема 6	0–7				
Тема 7	0–7				
Тема 8	0–7				
Тема 9	0–7				
Тема 10	0–7				

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗА ВСІМА ВИДАМИ КОНТРОЛЮ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка а ECTS	Оцінка за національною шкалою
91–100	A	відмінно
82–90	B	добре
74–81	C	
64–73	D	
60–63	E	задовільно
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

*Використано матеріали посібника: Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. / А. І. Семенченко та ін. Київ : 2017.

10. ДОДАТКОВІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Офіційний веб-портал парламенту України
Міністерство освіти і науки України
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

<https://zakon.rada.gov.ua/laws>
<https://mon.gov.ua/ua>
<http://www.nbuv.gov.ua/>

Одеська національна наукова бібліотека
Бібліотека Університету Ушинського
Бібліотека Громадської організації «Фонд Східна Європа»
Офіс цифрової трансформації Одещини

<http://odnb.odessa.ua/>
<https://library.pdpu.edu.ua/>
<http://egap.in.ua/biblioteka/>

Хмарні технології (компанія Microsoft)
Хмарні технології(компанія Microsoft)
Google A-Z: Список сайтів і сервісів Google

<https://www.facebook.com/OdDigitalTransformation/>
www.microsoft.com/privatecloud
www.microsoft.com/liveatedu
<http://www.topobzor.com/vsyo-cto-vy-xoteli-znat-o-google-no-ne-znali-gde-iskat/.html>

Продукти Google

<https://www.google.com.ua/intl/uk/about/products/>

Корисні сервіси Google

<https://sebweo.com/korisni-servisi-google-pro-yaki-vi-ne-znali/>

Сайт Google українською мовою

https://www.google.com.ua/?gws_rd=ssl

Офіційний сайт Google

<https://www.google.com/>

Довідка Google

<https://support.google.com/>

Google Trends

<https://www.google.com/trends/>

Мапа Google	https://www.google.com/maps/
Додатки Google	https://www.google.com/apps/
Інтерактивна часова шкала історії Google	http://www.google.ru/intl/ru/corporate/index.html
Архітектура Google	https://www.insight-it.ru/highload/2008/arkhitektura-google/g.co/ruwebmasters
Спільнота Google для веб-майстрів	https://plus.google.com/communities/107952911147065863501
Довідковий центр Search Console	https://support.google.com/webmasters/
Безкоштовні хмарні технології компанії Microsoft	https://www.microsoft.com/uk-ua/cloud/
Офіційний веб-сайт Одеської обласної державної адміністрації	https://oda.odessa.gov.ua/
Офіційний веб-сайт Одеської обласної ради	http://oblrada.odessa.gov.ua/
Сайт КП «Обласний інформаційно-аналітичний центр»	https://iac.odessa.gov.ua/
Сайт Open Data Goldbook for Data Holders and Data Managers	https://data.europa.eu/en/news/relaunch-open-data-goldbook-data-managers-and-data-holders
Сайт Публікація даних відкритого уряду	https://www.w3.org/TR/gov-data/

Навчальне видання
ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ

**Методичні рекомендації
до вивчення дисципліни обов'язкової компоненти
«Електронне урядування»
для здобувачів у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»**

Укладач
Гапанович Ярослав Валерійович
Підп. до друку 03.09.2021. Формат 60х90/16. Папір офсетний.
Гарн. «Тітез» Друк цифровий. Ум. друк. арк. 5.
Наклад 50 пр.
Видавець Букаєв Вадим Вікторович
вул. Пантелеймонівська 34, м. Одеса, 65012.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2783 від 02.03.2007 р.
Тел. 0949464393, 0487431393 - 7431393@gmail.com